

CYFRAITH AILGYLCHU YN Y GWEITHLE YNG NGHYMRU

Addysg

20 Chwefror 2024

 Cymru yn ailgylchu
Wales recycles

Gweithredu ar
Hinsawdd Cymru

Climate
Action Wales

Cyfraith Ailgylchu yn y Gweithle yng Nghymru

Cynnwys

Cyflwyniad

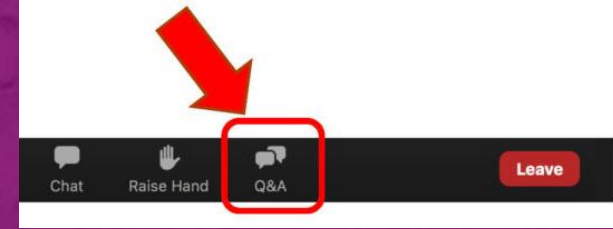
Yr hyn mae'r gyfraith newydd yn ei gynnwys

Sut i baratoi

Y gefnogaeth sydd ar gael

Astudiaethau achos

Gwybodaeth ymarferol ar gyfer y gweminar

- Da chi, gofynnwch gwestiynau – defnyddiwch y botwm cwestiwn ac ateb
- Fe wnawn ateb cwestiynau ar y diwedd
- Os bydd unrhyw gwestiynau nad ydym yn eu cyrraedd, byddwn yn anfon ymatebion ar ôl y gweminar
- Byddwn yn rhannu recordiad o’r gweminar
- Bydd copi o’r sleidiau ar gael (yn Gymraeg a Saesneg)

Ynglŷn â WRAP

- Sefydliad anllywodraethol sy'n gweithredu ar newid hinsawdd yw WRAP (the Waste and Resources Action Programme), sy'n gweithio'n fyd-eang ar fynd i'r afael ag achosion yr argyfwng hinsawdd a rhoi dyfodol cynaliadwy i'r blaned. Fe'n sefydlwyd yn y Deyrnas Unedig yn 2000; rydym yn gweithio mewn 40+ o wledydd erbyn hyn.
 - Yn gweithio ym mhedwar ban byd gyda llywodraethau, busnesau, a dinasyddion, a'n cenhadaeth yw gwneud y byd yn lle mwy cynaliadwy. Rydym yn tynnu pobl ynghyd, rydym yn gweithredu ar y ffeithiau, ac rydym yn sbarduno newid.
 - Rydym yn gweithio gyda Llywodraeth Cymru i ddarparu cymorth i roi'r gyfraith Ailgylchu yn y Gweithle newydd ar waith
-

Rheoliadau newydd – 6ed Ebrill 2024*

- Bydd angen i holl weithleoedd, fel busnesau, y sector cyhoeddus, ac elusennau, **wahanu eu deunyddiau ailgylchadwy** yn yr un modd ag y mae'r rhan fwyaf o aelwydydd yn ei wneud eisoes.
- **Gwaharddiadau ar waredu holl wastraff bwyd i garthffosydd** o eiddo annomestig.
- **Gwaharddiadau** ar fathau penodol o ffrydiau gwastraff **ailgylchadwy ar wahân** rhag mynd i **gyfleusterau llosgi a safleoedd tirlenwi**.

Mae'n berthnasol i holl gasglwyr a phroseswyr gwastraff ac ailgylchu sy'n rheoli gwastraff sy'n **debyg i wastraff domestig** o weithleoedd.

** Mae gan ysbytai (y GIG a phreifat) ddwy flynedd ychwanegol i gydymffurfio â'r gofynion gwahanu. Mae'r gwaharddiad ar waredu gwastraff bwyd i garthffosydd yn berthnasol o 6ed Ebrill 2024.*

Gwastraff sy'n debyg i wastraff domestig

- Deunyddiau gwastraff fel y rhai a geir mewn cartrefi domestig
- Fe'u cesglir o gartrefi fel arfer gan awdurdodau lleol
- Hefyd yn cynnwys nwyddau trydan gwastraff bach a thecstilau heb eu gwerthu

Nid yw'n cynnwys:

- Gwastraff adeiladu
- Gwastraff diwydiannol
- Gwastraff amaethyddol

Heblaw am ddeunyddiau gwastraff a ailgylchir yn gyffredin fel y rhai a geir mewn cartrefi domestig.

Pam?

- Mae Cymru eisoes yn dda iawn am ailgylchu yn y cartref, ac yn 1af ymhlith cenhedloedd y Deyrnas Unedig am ailgylchu o gartref – 65%.
- 3edd genedl orau'r byd am ailgylchu o gartref.
- Y nod yw sicrhau cyfraddau ailgylchu uchel ym mhob sector, nid o gartrefi'n unig.
- Gellid ailgylchu mwy na 70% o'r deunyddiau yn y ffrwd wastraff fasnachol.

Pam?

Mae ailgylchu'n lleihau allyriadau carbon

- Mae 45% o allyriadau carbon yn ganlyniad i'r nwyddau a brynwn
- Daw 90% o golled bioamrywiaeth a straen dŵr o echdynnu adnoddau

Mae cynyddu ailgylchu hefyd:

- yn cynyddu symiau ac ansawdd deunydd eilgylch y gall cynhyrchwyr yng Nghymru ei ddefnyddio, ac yn lleihau'r defnydd o ddeunyddiau crai;
 - yn cefnogi gweithleoedd i leihau eu gwastraff ac arbed arian, o bosibl;
 - yn helpu'r economi greu Cymru werddach.
-

Pam?

Bydd hyn yn galluogi system ailgylchu ble bynnag mae unrhyw un yn gweithio, yn gorffwys, neu'n chwarae.

PWY?

Yn cynnwys:

- eiddo amaethyddol;
- bariau a thai cyhoeddus;
- lletyai gwely a brecwast, gwestai;
- arosfannau bysiau, gorsafoedd rheilffordd, porthladdoedd, meysydd awyr, hofrenfeydd;
- meysydd gwerysilla a pharciau carafanau (ond nid carafanau unigol);
- cartrefi gofal, cartrefi gofal preswyl a chartrefi nyrsio;
- sinemâu;
- canolfannau cymunedol a neuaddau pentref;
- safleoedd adeiladu;
- sefydliadau addysg fel prifysgolion, colegau ac ysgolion;
- lleoliadau adloniant a chwaraeon, yn cynnwys canolfannau hamdden;
- ffatrioedd;
- setiau cynhyrchu ffilm a theledu awyr agored;
- modurdai ar gyfer cynnal a chadw a thrwsio cerbydau;
- canolfannau garddio;
- adeiladau treftadaeth;
- parciau a chyrchfannau gwyliau;
- ysbytai;
- llyfrgelloedd ac amgueddfeydd;
- swyddfeydd;
- marchnadoedd awyr agored;
- fferyllfeydd, meddygfeydd doctoriaid, deintyddfeydd, swyddfeydd optometryddion, optegwyr, podiatryddion a chyfleusterau gofal sylfaenol eraill;
- mannau addoli;
- carchardai;
- bwytai a chaffis;
- gorsafoedd gwasanaeth a gorsafoedd petrol;
- siopau a chanolfannau siopa;
- meysydd sioeau;
- meysydd chwaraeon a stadia;
- tecawês a gwerthwyr bwyd symudol;
- theatrau a lleoliadau celf;
- lleoliadau ar gyfer digwyddiadau dros dro fel gwyliau a sioeau, yn cynnwys digwyddiadau awyr agored;
- warysau; a
- gweithdai.

Os mai presenoldeb ar-lein yn bennaf sydd gennych, bydd angen ichi gydymffurfio â'r newidiadau ar gyfer unrhyw eiddo yr ydych yn ei ddefnyddio serch hynny.

Mae tair rhan i'r cyfreithiau newydd

1. Y gofynion i wahanu
2. Gwaharddiadau ar losgi a thirlenwi
3. Gwaharddiad ar waredu gwastraff bwyd i garthffosydd

1. Y gofynion i wahanu

Bydd angen casglu'r deunyddiau canlynol ar wahân:

- Papur a cherdyn
- Gwydr
- Metel, plastig, a chartonau (a deunyddiau eraill tebyg, er enghraifft, cwpanau coffi),
- Bwyd – dim ond ar gyfer mannau sy'n creu mwy na 5kg yr wythnos o wastraff bwyd
- Cyfarpar trydanol ac electronig gwastraff bach (sWEEE) heb eu gwerthu
- Tecstilau heb eu gwerthu

Deunyddiau i'w cadw ar wahân pan fyddant yn cael eu cyflwyno i'r casglwr gwastraff
Deunyddiau ailgylchadwy a gasglwyd ar wahân i gael eu cadw ar wahân a dim eu cymysgu

2. Gwaharddiadau ar losgi a thirlenwi

Llosgi (deunyddiau a gasglwyd ar wahân)

- Papur a cherdyn
- Metelau
- Plastig
- Gwydr
- Cartonau
- Bwyd
- Holl sWEEE
- Tecstilau heb eu gwerthu

Tirlenwi (deunyddiau a gasglwyd ar wahân)

- Papur a cherdyn
- Metelau
- Plastig
- Gwydr
- Cartonau
- Bwyd
- Holl sWEEE (yn cynnwys y rhai nas gwerthwyd)
- Holl decstilau (yn cynnwys y rhai nas gwerthwyd)

Gwaharddiad ar anfon holl wastraff pren o eiddo annomestig a domestig i dirlenwi

3. Gwaharddiad ar waredu gwastraff bwyd i garthffosydd

- Gwaharddiad ar waredu holl wastraff bwyd i garthffosydd yn cynnwys drwy beiriannau mathru, dad-ddyfrio neu driniaeth ensymig.
- Bydd hyn yn dargyfeirio gwastraff bwyd o gael ei waredu ac yn ei anfon i Dreulio Anaerobig (Anaerobic Digestion/AD) ac yn cynhyrchu ynni adnewyddadwy.
- Gwastraff bwyd i gael ei gasglu ar wahân yn y ffynhonnell o holl weithleoedd sy'n cynhyrchu 5kg neu fwy fesul wythnos.

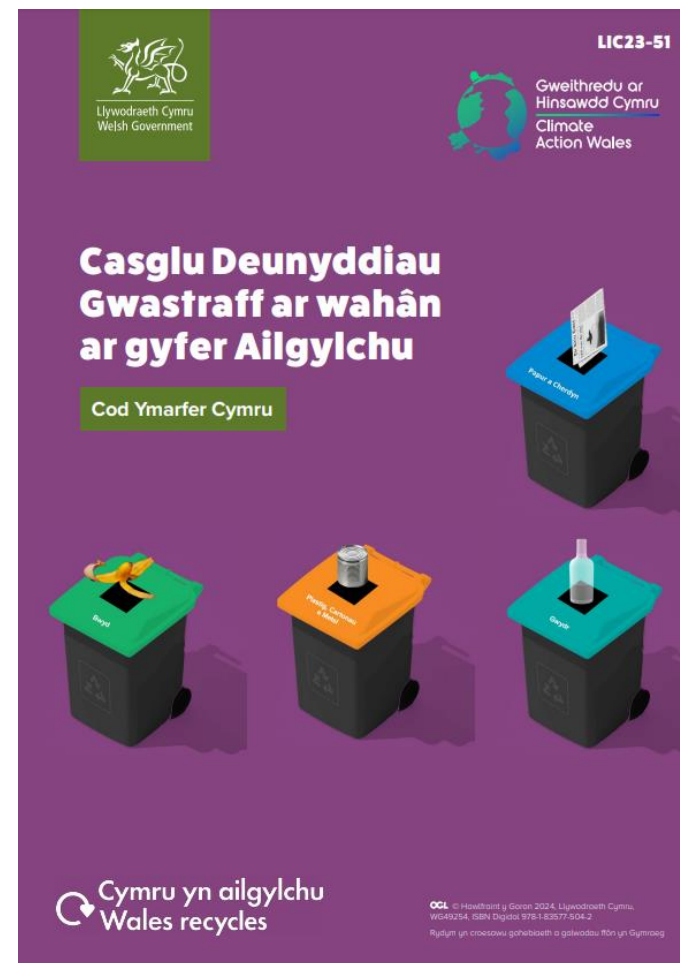
Gorfodi'r cyfreithiau newydd hyn

- Cyfoeth Naturiol Cymru sy'n gyfrifol am wneud yn siŵr bod deunyddiau yn cael eu gwahanu a'u casglu'n gywir, a bod y gwaharddiad ar anfon ailgylchu i dirlenwi neu i'w losgi yn cael ei ddilyn.
 - Awdurdodau Lleol sy'n gyfrifol am wneud yn siŵr bod y gwaharddiad ar wastraff bwyd yn mynd i garthffosydd yn cael ei ddilyn.
 - Os nad ydych yn cydymffurfio â'r gyfraith, gallai olygu dirwy i'ch gweithle.
 - Mae meddianwyr eiddo yn gyfrifol am weithredoedd eu staff ac yn atebol amdanynt.
-

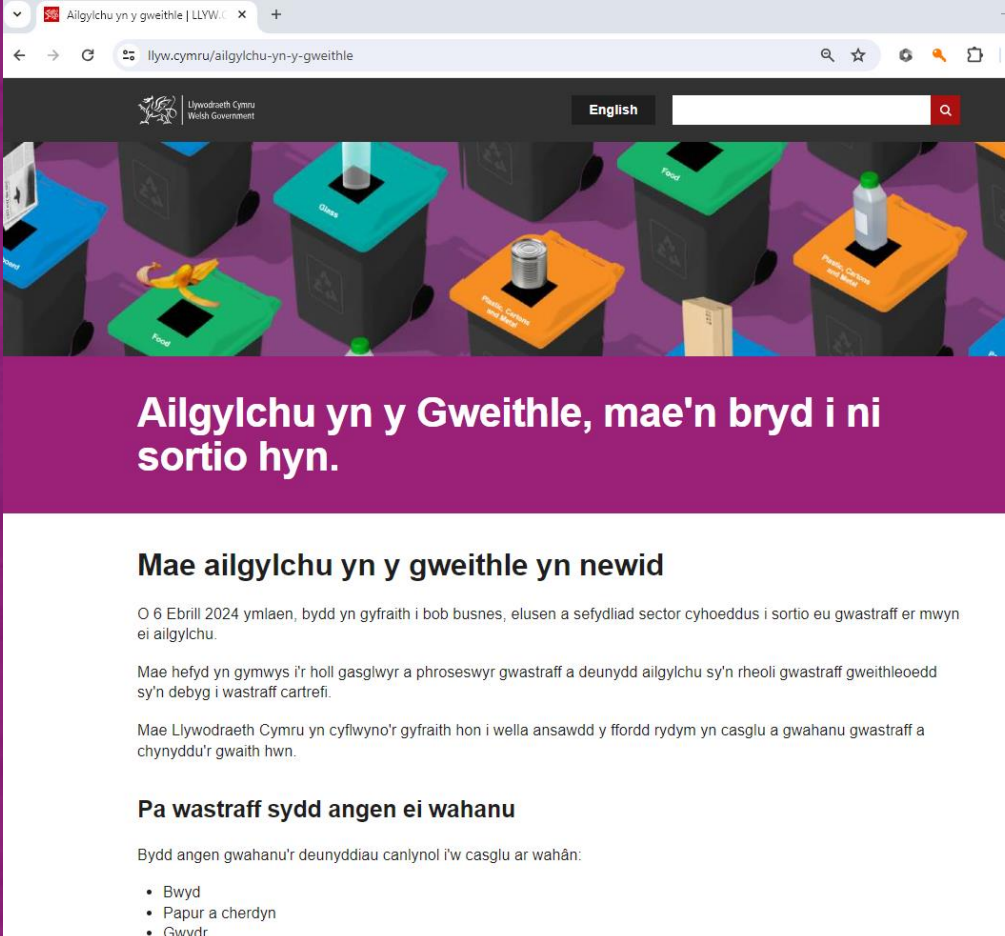
Sut i Baratoi

Darllenwch y Cod Ymarfer – mae'n cynnwys yr holl fanylion ar sut i gydymffurfio â'r rheoliadau

[Casglu Deunyddiau Gwastraff ar Wahân ar gyfer Ailgylchu: Cod Ymarfer Cymru | LLYW.CYMRU](#)

Gwybodaeth ar gael

Ailgylchu yn y Gweithle, mae'n bryd i ni sortio hyn.

Mae ailgylchu yn y gweithle yn newid

O 6 Ebrill 2024 ymlaen, bydd yn gyfraith i bob busnes, elusen a sefydliad sector cyhoeddus i sortio eu gwastraff er mwyn ei ailgylchu.

Mae hefyd yn gymwys i'r holl gasglwyr a phroseswyr gwastraff a deunydd ailgylchu sy'n rheoli gwastraff gweithleoedd sy'n debyg i wastraff cartrefi.

Mae Llywodraeth Cymru yn cyflwyno'r gyfraith hon i wella ansawdd y ffordd rydym yn casglu a gwahanu gwastraff a chynyddu'r gwaith hwn.

Pa wastraff sydd angen ei wahanu

Bydd angen gwahanu'r deunyddiau canlynol i'w casglu ar wahân:

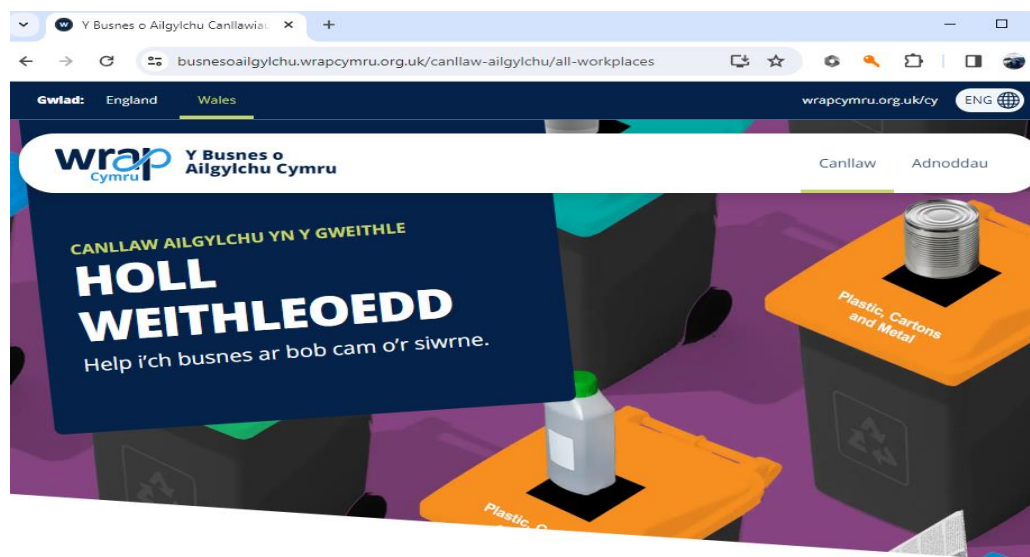
- Bwyd
- Papur a cherdyn
- Gwydr

- Gwefan Llywodraeth Cymru
- Canllawiau cyffredinol ar y newidiadau
- Cod Ymarfer
- [Ailgylchu yn y gweithle | LLYW.CYMRU](https://www.llyw.cymru/ailgylchu-yn-y-gweithle)
- <https://www.llyw.cymru/ailgylchu-yn-y-gweithle>

Cymorth gan WRAP Cymru

Gwefan 'Y Busnes o Ailgylchu' newydd

Canllawiau ar gyfer holl weithleoedd

Newid sector

Mae'r gyfraith ailgylchu newydd yn berthnasol i holl weithleoedd Cymru.

Dyma grynodeb o'r newidiadau ynghyd â chyngor ar sut gallwch baratoi ar eu cyfer.

Daw'r gyfraith newydd i rym ar **6 Ebrill 2024**. Mae'n golygu y bydd angen i holl weithleoedd, fel busnesau, y sector cyhoeddus, ac elusennau, wahanu eu deunyddiau ailgylchadwy yn yr un modd ag y gwnaiff y rhan fwyaf o aelwydydd eisoes.

Mae'n berthnasol hefyd i holl gasglwyr a phroseswyr gwastraff ac ailgylchu sy'n rheoli gwastraff sy'n debyg i wastraff domestig o weithleoedd.

busnesoailgylchu.wrap.org.uk

Sut i Baratoi

Deall eich gwastraff ac ailgylchu

Cynnal archwiliad gwastraff i ganfod pa wastraff sy'n cael ei gynhyrchu ar hyn o bryd a pha ailgylchu sy'n digwydd eisoes

Ymhlith y meysydd o fewn gweithle sydd fwyaf tebygol o gynhyrchu gwastraff mae:

- Ffreuturau a cheginau – gwastraff bwyd a deunyddiau pacio;
- Ystafelloedd staff – gwastraff papur a deunyddiau pacio;
- Swyddfeydd cyffredinol – papur;
- Ystafelloedd dosbarth a manau gweithio – papur a gwastraff bwyd a
- Tir allanol fel caeau chwarae ysgolion, campysau'r coleg neu'r brifysgol – gwastraff bwyd a deunyddiau pacio.

Atal gwasttraff

Bydd lleihau faint o wastraff rydych yn ei gynhyrchu'n helpu i arbed arian

- Cyfrannwch stoc dros ben neu stoc heb ei werthu
- Defnyddiwch farchnata a deunyddiau hyrwyddo di-bapur
- Prynwch nwyddau eilgylch, nwyddau y gellir eu hail-lenwi neu eu hailddefnyddio pan bynnag fo'n bosibl
- Darparwch ffynhonnau dŵr i staff a myfyrwyr eu defnyddio a defnyddiwch gwpanau, llestri a chyllyll a ffyrc ailddefnyddiadwy
- Ar gyfer diodydd tecawê, anogwch staff a disgyblion i ddod â'u cwpan ailddefnyddiadwy eu hunain drwy godi tâl am gwpanau untro
- Sicrhewch cyn lleied â phosibl o ddeunydd pacio ar eich bwyd a diod tecawê a bod y deunydd pacio a gaiff ei ddefnyddio yn ailgylchadwy neu'n ailddefnyddiadwy ac
- Os ydych yn cyflenwi bagiau rhoddion ar gyfer Wythnos y Glas, rhowch roddion ailddefnyddiadwy fel cwpanau coffi, poteli dŵr neu fagiau siopa cotwm.

Casgliadau ar wahân

Sefydlu cynllun ailgylchu sy'n cydymffurfio

Cyfrifoldeb perchennog y busnes fydd cydymffurfio.

Ystyriwch y canlynol:

- A fydd angen ichi gael casgliadau ar adegau penodol o'r diwrnod neu'r wythnos er mwyn cyfrif am newidiadau yn symiau gwastraff a sicrhau diogelwch y safle;
- A fydd swm neu fath y gwastraff rydych yn ei greu yn amrywio yn ystod y flwyddyn;
- Beth yw swm neu fath y gwastraff rydych yn ei gynhyrchu'n rheolaidd? A yw hynny'n newid yn ystod y flwyddyn? Er enghraifft, lleihad dros gyfnod y Nadolig neu wyliau ysgol;
- Efallai mai ychydig yn aml fydd yn gweithio'n well i chi. Mae'r rhan fwyaf o gasglwyr gwastraff yn cynnig cynwysyddion o wahanol feintiau, yn cynnwys sachau ar gyfer rhai mathau o wastraff;
- Siaradwch gyda'ch casglwr gwastraff presennol am eich anghenion ailgylchu newydd. Bydd angen iddyn nhw fod yn ymwybodol o'r gyfraith newydd a sicrhau bod y gwasanaethau y maen nhw'n eu cynnig yn cydymffurfio; a
- Gallech hefyd gael dyfynbrisiau gan amrywiaeth o gasglwyr er mwyn cael y pris gorau a'r gwasanaeth sy'n fwyaf addas i chi.

Biniau

Ble a sut byddwch yn storio eich gwastraff ac ailgylchu.

Ystyriwch y canlynol:

Sicrhewch fod cynwysyddion a manau storio gwastraff:

- yn ddiogel a hygyrch i bobl, yn cynnwys defnyddwyr sydd ag anableddau, a'ch casglwr gwastraff;
- ddim mewn lleoliadau sy'n peri rhwystr, perygl tân neu'n rhwystro llwybrau dihangfa;
- yn darparu digon o gapasiti i ymdopi â'r mathau a'r symiau o wastraff a deunyddiau ailgylchadwy'r ydych yn eu cynhyrchu a'u storio rhwng casgliadau;
- ddim wedi'u lleoli wrth ymyl ardaloedd paratoi neu storio bwyd am resymau diogelwch a hylendid;
- yn agos i ble caiff y gwastraff ac ailgylchu ei greu;
- yn daclus, yn lân, a heb lanast neu wastraff rhydd ac
- yn cael eu diogelu gyda chaeadau sy'n cau'n sownd, ac nad ydynt yn caniatáu i wastraff neu ailgylchu ddianc.

Mae'n bwysig:

- labelu eich biniau ailgylchu i osgoi halogiad
- atal dŵr rhag cael ei halogi gan wastraff wedi'i storio.

Cymorth gan WRAP Cymru

Adnoddau cyfathrebu

- Posteri, sticeri biniau
- Eiconau ffrydiau deunyddiau, yn cynnwys ffrwd newydd

[Ailgylchu yn y Gweithle: darluniau ar gyfer arwyddion a chynwysyddion ailgylchu | WRAP \(wrapcymru.org.uk\)](https://www.wrapcymru.org.uk)

plastig, cartonau a metal
plastic, cartons & metal

CARBORD A PHAPUR CARDBOARD & PAPER

✓ le plis	✓ Yes please
 Cardbord <small>Cardboard</small>	 Papur swyddfa <small>Office paper</small>
 Amlenni <small>Envelopes</small>	 Papurau newydd <small>Newspapers</small>
 Llyfrynau a chatalogau <small>Brochures & catalogues</small>	 Cylchgronau <small>Magazines</small>

✗ **Dim diolch**

- ✗ Gwasttraff bwyd neu hylifau
- ✗ Bagiau Jiffy, neu amlenni gyda phadin neu swigod
- ✗ Swigod lapio
- ✗ Bagiau neu ddeunydd lapio plastig
- ✗ Cartonau bwyd neu ddiod
- ✗ Cwpanau coffi
- ✗ Hanesi neu dyweli papur

✗ **No thank you**

- ✗ Food waste or liquids
- ✗ Jiffy bags, padded or bubble envelopes
- ✗ Bubble wrap
- ✗ Plastic bags or wrapping
- ✗ Food or drink cartons
- ✗ Coffee cups
- ✗ Paper tissues or towels

busnesoailgylchucymru.com | businessofrecyclingwales.com

GWASTRAFF BWYD FOOD WASTE

✓ le plis	✓ Yes please
 Bagiau te <small>Tea bags</small>	 Gwaddodion coffi <small>Coffee grounds</small>
 Crafion ffwrwythau a llyisiau <small>Fruit & veg peelings</small>	 Bwyd dros ben diangen <small>Unwanted leftovers</small>

✗ **Dim diolch**

- ✗ Hylifau
- ✗ Deunydd pacio
- ✗ Bagiau neu deunydd lapio plastig
- ✗ Cwpanau coffi
- ✗ Papur cegin neu dyweli papur

✗ **No thank you**

- ✗ Liquids
- ✗ Packaging
- ✗ Plastic bags or wrapping
- ✗ Coffee cups
- ✗ Kitchen roll or paper towels

busnesoailgylchucymru.com | businessofrecyclingwales.com

Gweithleoedd sy'n creu ac yn trin gwastraff bwyd

Mae'r gyfraith i wahanu ac ailgylchu gwastraff bwyd yn berthnasol i unrhyw eiddo sy'n creu mwy na **5kg o wastraff bwyd fesul wythnos**, fel:

- Gwestai
 - Bwytai
 - Caffis
 - Tecawês
 - Busnesau arlwyo (yn cynnwys y rhai mewn digwyddiadau fel stondinau bwyd)
 - Neuaddau bwyta mewn canolfannau siopa
 - Stadia chwaraeon.
 - Ffreuturau
 - Tafarndai
 - Swyddfeydd gyda ffreuturau, caffis neu gyfleusterau cegin
 - Ysgolion, colegau, carchardai, cartrefi nyrsio ac ysbytai ac
 - Unrhyw weithleoedd eraill sy'n gweini bwyd.
-

Gwastraff bwyd a hylendid

Mae'r [Asiantaeth Safonau Bwyd](http://www.food.gov.uk/cy) (www.food.gov.uk/cy) hefyd yn darparu arweiniad sy'n golygu bod angen ichi:

- storio bwyd mewn cynwysyddion y gellir eu selio sydd yn:
 - soled, a digon cryf i ddal gwastraff bwyd;
 - mewn cyflwr da - h.y. heb ddifrod neu holltau a allai alluogi plâu i gyrraedd y gwastraff neu achosi gollyngiadau ac
 - yn hawdd eu glanhau a'u diheintio.
- symud gwastraff bwyd a sbwriel arall o ardaloedd cyn gynted â phosibl a
- bod â digon o gyfleusterau storio gwastraff i storio a gwaredu gwastraff bwyd a sbwriel arall i'w cadw'n lân.

Cymorth gan WRAP ar gyfer lleihau gwastraff bwyd

Mae WRAP yn darparu cymorth i fusnesau leihau gwastraff bwyd drwy:

- [The Guardians of Grub](https://guardiansofgrub.com), ymgyrch sy'n cefnogi busnesau Gwasanaethau Lletygarwch a Bwyd i leihau'r symiau syfrdanol o fwyd a gaiff ei wastraffu bob blwyddyn.

guardiansofgrub.com

- Map trywydd a phecyn adnoddau yw'r [WRAP Food Waste Reduction Roadmap Toolkit](https://wrap.org.uk/resources/tool/food-waste-reduction-roadmap-toolkit), sy'n helpu busnesau bwyd i weithredu mewn modd wedi'i dargedu i leihau gwastraff yn eu gweithrediadau eu hunain, yn eu cadwyn gyflenwi, a chan eu cwsmeriaid.

wrap.org.uk/resources/tool/food-waste-reduction-roadmap-toolkit

Hyfforddiant staff

- Sicrhewch eu bod yn gwybod beth y gellir ac na ellir ei ailgylchu i leihau halogiad;
- Darparwch gyfarwyddiadau clir am yr hyn y dylent ei wneud;
- Defnyddiwch hyfforddiant sefydlu i sicrhau bod dechreuwyr newydd yn gallu ailgylchu o'r diwrnod cyntaf, gyda hyfforddiant rheolaidd a nodiadau atgoffa ar gyfer yr holl weithwyr;
- Ystyriwch faint y cynwysyddion, yn enwedig y rhai ar gyfer gwastraff bwyd, er mwyn lleihau'r risgiau codi a chario i unrhyw un sy'n gwagio cynwysyddion i finiau mwy;
- Anogwch staff i ddweud wrthyh sut mae pethau'n gweithio trwy gydol y digwyddiad a gwnewch newidiadau yn ôl yr angen; a
- Ceisiwch adborth gan y staff ar ôl y digwyddiad i nodi a gweithredu ar unrhyw welliannau ar gyfer digwyddiadau yn y dyfodol.

Cymorth gan WRAP CYMRU

- Canllaw defnyddiwr ar sut i fanteisio i'r eithaf ar adnoddau
- Templed PowerPoint i'w ddefnyddio mewn sesiynau briffio staff
- Cwestiynau Cyffredin
- Ebost – WalesRecycles@wrap.org.uk / CymruYnAilgylchu@wrap.org.uk

**The Business
of Recycling**

User Guide

wrap The Business
of Recycling

Cymorth gan WRAP Cymru

Canllawiau penodol ar gyfer sectorau, astudiaethau achos a gweminarau, ar sut i gydymffurfio â'r rheoliadau newydd ar gyfer y sectorau canlynol:

- Busnesau bach a chanolig (SME) - 30 Ion 10yb
- Cyfleusterau adloniant a hamdden (yn cynnwys meysydd gwerysyla, chalets, cabanau gwyliau, gwestai, carafanau) 31 Ion 10am
- Manwerthu - 6 Chwe 10yb
- Lleoliadau preswyl (yn cynnwys cartrefi gofal) - 6 Chwe 2yh
- Lletygarwch a gwasanaethau bwyd - 7 Chwe 10yb
- Digwyddiadau awyr agored - 8 Chwe 2yh
- **Lleoliadau addysg a phrifysgolion - 20 Chwe 10am**

Crynodeb

- 6 Ebrill 2024
- Yn berthnasol i holl weithleoedd
- Gofyniad i wahanu ar gyfer ailgylchu
- Dim gwastraff bwyd i garthffosydd
- Gwaharddiadau ar ffrydiau gwastraff penodol yn cael eu hanfon i losgi a thirlenwi

Newidiadau i Gasgliadau Ailgylchu

Meirion P. Edwards

MeirionEdwards@ynysmon.llyw.cymru

Prif Swyddog Rheoli Gwastraff

Cyngor Sir Ynys Môn

Newidiadau i Gasgliadau Ailgylchu

- Deddfwriaeth newydd o fis Ebrill 2024 (Hydref 2023 yn wreiddiol).
- Roedd y cytundeb ailgylchu cymysg presennol yn dod i ben ar 31/08/2023.
- Cyfle delfrydol i wneud y newidiadau angenrheidiol i sicrhau cydymffurfio yn y dyfodol.

Dyddiadau Allweddol:

01/09/2022 – Dechreuodd trafodaethau ynghylch statws presennol y contract a phrofion marchnad meddal.

23/01/2023 – Dyddiad dechrau'r treial

23/01/2023 – Dyddiad gorffen y treial

19/05/2023 – Proses dendro wedi'i chwblhau

06/06/2023 – Dyfarnu'r contract

01/09/2023 – Diwrnod cyntaf y contract newydd

01/09/2022 – Ymgysylltu â'r Farchnad – Profion Marchnad Meddal

- Ymgysylltu'n gynnar â'r farchnad (profion marchnad meddal) – holiaduron, cyfarfodydd (siaradwyd gyda 4 darpar gynigiwr). Helpodd y farchnad gyda strwythuro'r caffael a chynorthwyo gyda ffurfio manyleb/amserlen realistig.
- **Newidiadau arfaethedig**

Ailgylchu Cymysg

Trefniant Presennol

Ailgylchu Cymysg

Gwastraff Gweddilliol

Gwastraff Bwyd

Trefniant Newydd

Papur a Cherdyn

Plastig a Chaniau Cymysg

Gwydr

Gweddilliol

Gwastraff Bwyd

23/01/2023 – 17/02/2023 Cyfnod Treial

- Dewiswyd 10 safle gwahanol fel rhan o'r treial (cyfuniad o fathau, meintiau, lleoliadau a heriau penodol):
- **Pencadlys y Cyngor** – Swyddfeydd y Cyngor
- **Ysgol David Hughes** – Yr ysgol uwchradd fwyaf ar yr Ynys
- **Ysgol Cybi** – Yr ysgol gynradd fwyaf ar yr Ynys
- **Plas Crigyll** – Cartref preswyl
- **Ysgol Bryngwran** – Ysgol gynradd fach (llai na 50 disgybl)
- **Plas Arthur** – Canolfan hamdden
- **Ysgol y Graig** – Ysgol gynradd fawr (mwy na 100 disgybl)
- **Ysgol Henblas** – Ysgol gynradd o faint canolig (rhwng 50 a 100 disgybl)
- **Ysgol Uwchradd Caergybi** – Ysgol uwchradd
- **Ysgol Uwchradd Bodedern** – Ysgol uwchradd

- Fe ofynnem i 2 gontractwr lleol fod yn rhan o'r treial er mwyn casglu cymaint o wybodaeth â phosibl.

- Mae'r ddau gwmni wedi'u lleoli ar yr Ynys ac roedd yr wybodaeth a gawsom fel rhan o'r treial yn fuddiol iawn o ran goleuo'r fanyleb newydd.
- Cynhaliwyd y treial gan ddefnyddio'r gwasanaeth newydd arfaethedig.
- Cynhaliwyd ymweliadau dyddiol, archwiliadau â llygad, tunelledau a 'rhannu bagiau'. Daily visits, visual inspections, tonnages and 'bag splitting' carried out.

19/05/2023 – 06/06/2023 Proses Tendro wedi'i chwblhau a'r contract newydd wedi'i ddyfarnu i:

01/09/2023 – Diwrnod cyntaf y Contract newydd

Pan ddyfarnwyd y contract, roedd yn rhaid trefnu'r canlynol:

- Anfon canllawiau gwybodaeth allan i ysgolion ac ati yn trafod trefniadau'r contract newydd.
- Dogfennaeth hyrwyddo a oedd yn cynnwys y pethau i'w gwneud a'r pethau i beidio â'u gwneud ar gyfer pob safle unigol.
- Disodli'r biniau blaenorol â rhai newydd (gwnaethpwyd hyn yn ystod gwyliau'r ysgol yn barod ar gyfer y dyddiad dechrau ar 1/9/23).

Perfformiad y Safle bob Mis

Rhif Safle	Plastig a Chaniau	Bwyd	Gwyr	Gweddillol	Papur a Cherdyn	Cyfanswm	Allgylchu
1	9.0	7.0	3.0	4.0	20.0	43.0	90.70%
2	23.9	150.0	15.0	38.0	39.0	265.9	85.71%
3	22.0	171.0	3.0	60.0	57.5	313.5	80.26%
4	21.0	93.0		36.0	40.0	180.0	89.00%
5	87.0	363.0		214.0	140.8	812.8	73.67%
6	62.0	255.0	18.0	150.0	40.0	525.0	71.43%
7	97.0	455.0	3.0	266.0	110.0	931.0	71.43%
8	49.0	295.0	13.0	180.0	79.2	616.2	70.79%
9	12.0	71.0		51.0	27.0	161.0	68.32%
10	44.0	209.0		164.0	90.0	517.0	67.92%
11	12.0	22.0		28.0	20.0	82.0	65.85%
12	72.0	449.0		336.0	124.0	981.0	65.75%
13	6.0	3.0		10.0	9.2	28.2	64.50%
14	190.0	370.0		344.0	48.0	952.0	63.87%
15	51.9	143.0		177.0	81.6	453.5	60.97%
16	40.0	172.0		202.0	77.9	491.9	58.36%
17	11.0	3.0	2.0	24.0	18.0	58.0	58.62%
18	39.1	228.0		260.0	93.4	620.5	58.10%
19	8.0	36.0		54.0	30.0	128.0	57.81%
20	77.0	409.0		457.0	131.4	1074.4	57.46%
21	32.0	196.0		210.0	55.0	493.0	57.41%
22	58.0	186.0		241.0	80.0	565.0	57.35%
23	53.0	413.0		430.0	109.7	1005.7	57.24%
24	18.0	116.0		168.0	80.0	382.0	56.07%
25	6.0	28.0		61.0	40.0	135.0	54.81%
26	6.0	230.0	9.0	254.0	35.3	534.3	52.46%
27	23.0	73.0		132.0	47.5	275.5	52.09%
28	31.0	159.0		225.0	50.0	465.0	51.62%
29	70.0	330.0		408.0	110.6	1008.6	50.67%
30	38.0	220.0	4.0	282.0	19.3	563.3	49.94%
31	12.0	110.0		146.0	73.0	291.0	49.83%
32	19.0	69.0		112.0	22.5	222.5	49.66%
33	33.0	142.0		255.0	57.4	487.4	47.69%
34	15.0	176.0		272.0	55.8	518.8	47.57%
35	22.0	142.0	7.0	228.0	25.0	429.0	46.35%
36	99.0	292.0		830.0	336.9	1557.9	46.72%
37	42.0	110.0		260.0	69.6	481.6	46.01%
38	98.0	98.0		276.0	65.0	416.0	45.67%
39	27.0	52.0		148.0	45.0	272.0	45.59%
40	19.0	132.0		240.0	38.7	429.7	44.15%
41	46.0	270.0		510.0	68.9	894.9	43.63%
42	48.0			209.0	104.7	361.7	42.71%
43	6.0	8.0		44.0	16.0	74.0	40.54%
44	28.0	78.0		207.0	35.0	348.0	40.52%
45	133.0	144.0	18.0	700.0	200.0	1257.0	39.54%
46	52.0	300.0		1542.0	650.2	2549.2	39.51%
47	71.0	309.0		1070.0	218.5	1768.5	39.15%
48	22.0	92.0	2.0	242.0	35.0	388.0	37.63%
49	3.0	7.0	4.0	44.0	10.0	68.0	35.29%
50	122.0	106.0		1946.2	762.6	2987.3	34.83%
51	4.0			95.0	45.0	144.0	34.03%
52	21.2	57.0		211.6	24.2	314.5	32.72%
53	89.0	135.0	13.0	247.0	170.0	1104.0	32.34%
54	4.0		8.0	52.0	134.0	198.0	32.34%
55	12.0	421.0		1205.0	110.6	1748.6	31.09%
56	15.0	7.0		48.0	4.0	69.0	30.43%
57	122.0	124.0		1135.0	209.0	1505.0	28.84%
58	23.0	26.0		147.0	10.0	206.0	28.64%
59	24.0			90.7	8.0	122.7	26.08%
60	8.0	18.0		105.1	10.0	141.1	25.51%
61	18.0	75.0		381.0	22.0	496.0	23.10%
62	16.0	52.0		442.0	65.0	575.0	23.13%
63	35.0			230.0	30.0	295.0	22.03%
64	100.0	25.0		642.0	50.0	817.0	21.42%
65	0.0	19.0		195.0	26.0	240.0	19.25%
66	8.0	220.0		325.0	32.5	765.5	17.14%
67	28.0			423.0	38.0	636.0	13.94%
68	0.0			40.0		40.0	0.00%
69	0.0			200.0		200.0	0.00%
70	0.0			19.0		19.0	0.00%

Perfformiad y Safle bob Mis (uchaf)

Rhif Safle	Plastig a Chaniau	Bwyd	Gwydr	Gweddilliol	Papur a Cherdyn	Cyfanswm	Ailgylchu
1	9.0	7.0	3.0	4.0	20.0	43.0	90.70%
2	23.9	150.0	15.0	38.0	39.0	265.9	85.71%
3	22.0	171.0	3.0	60.0	57.5	313.5	80.86%
4	21.0	83.0		36.0	40.0	180.0	80.00%
5	87.0	363.0	8.0	214.0	140.8	812.8	73.67%
6	62.0	255.0	18.0	150.0	40.0	525.0	71.43%
7	97.0	455.0	3.0	266.0	110.0	931.0	71.43%
8	49.0	295.0	13.0	180.0	79.2	616.2	70.79%
9	12.0	71.0		51.0	27.0	161.0	68.32%
10	44.0	209.0	5.0	164.0	90.0	512.0	67.97%

Perfformiad y Safle bob Mis (gwaelod)

Rhif Safle	Plastig a Chaniau	Bwyd	Gwydr	Gweddilliol	Papur a Cherdyn	Cyfanswm	Ailgylchu
58	23.0	26.0		147.0	10.0	206.0	28.64%
59	24.0			90.7	8.0	122.7	26.08%
60	8.0	18.0		105.1	10.0	141.1	25.51%
61	18.0	75.0		381.0	22.0	496.0	23.19%
62	16.0	52.0		442.0	65.0	575.0	23.13%
63	35.0			230.0	30.0	295.0	22.03%
64	100.0	25.0		642.0	50.0	817.0	21.42%
65	0.0	19.0		195.0	26.0	240.0	18.75%
66	8.0			220.0	37.5	265.5	17.14%
67	28.0			472.0	36.0	536.0	11.94%

Y Diweddaraf

- **01/02/2024** – Mae'r contract wedi bod yn weithredol am bron i 6 mis ac mae wedi bod yn mynd yn dda iawn yn nhermau gweithredu/rhyngweithio â safleoedd. Aeth y newid gwasanaeth yn gymharol rwydd.
- **Data** – Mae'r data ar gyfer pob safle unigol ar gael ar ddechrau'r mis newydd ac ar gael ar Waste Data Flow ac mae copi'n cael ei ddarparu i WRAP.
- **Gweithrediadau** – Mae rhai safleoedd yn gofyn am finiau ailgylchu ychwanegol ynghyd â gwagio'n amlach wrth i fwy o wahanu ddigwydd.
- **Ymroddiad** – mae angen canmol safleoedd am eu hymdrechion fel rhan o'r contract newydd/newid gwasanaeth hwn. Fodd bynnag, mae angen i rai safleoedd wneud mwy.

Cynghorion Doeth

- Dechrau arni'n gynnar!
- Ymgysylltu da â'r farchnad – manylu ar yr hyn y gall y farchnad ei gyflenwi.
- Byddwch yn arloesol yn eich manyleb – manylwch ar 'ateb' gyda Dangosyddion Perfformiad Allweddol.
- Nodwch hyrwyddwyr/arweinwyr ailgylchu yn eich safleoedd allweddol – byddant yn helpu i rannu neges gadarnhaol i'r rhai sy'n amheus.
- Datblygwch berthynas gyda phobl allweddol (gofalwyr, staff glanhau ac ati) ar safleoedd unigol.
- Sicrhewch fod gennych ganllaw 'sut i fynd ati' clir ar gyfer eich safleoedd sy'n nodi beth i'w wneud a beth i beidio ei wneud.
- Os gallwch, helpwch eich safleoedd yn rhagweithiol drwy wneud ailgylchu yn yr adeiladau'n haws (darparu cynwysyddion ailgylchu a chyfarwyddiadau i'w cynorthwyo).
- Cael un pwynt cyswllt os gallwch chi (gan feithrin perthynas bersonol barhaus gyda'ch safleoedd unigol).

Thank you!

Prifysgol Caerdydd

Georgina Taubman

TaubmanG@cardiff.ac.uk

Rheolwr Lleihau Gwastraff

Ystadau a Chyfleusterau Campws

Prifysgol Caerdydd

CARDIFF
UNIVERSITY

PRIFYSGOL
CAERDYDD

Busnes Cymru

Cael y cymorth y mae ei angen arnoch

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Cymorth Busnes

- Busnes Cymru yw'r gwasanaeth cymorth busnes, wedi'i ariannu'n llawn, gan Lywodraeth Cymru, sy'n helpu busnesau Cymru ac egin entrepreneuriaid gael mynediad at yr wybodaeth, y cyngor, a'r cymorth y mae ei angen arnynt i ddechrau, rhedeg, a thyfu eu busnesau.
- Dim ots ble mae busnes arni yn ei gylch oes, o'r camau cyntaf i gyfnod twf, yn sefydledig, yn ehangu, neu'n aeddfedu, mae gan Busnes Cymru'r sgiliau, y profiad a'r wybodaeth i arwain a chynorthwyo uchelgeisiau'r busnes.
- Mae'r lefel o gefnogaeth yn cael ei deilwra yn ôl angen y busnes ac rydym yn cynnig cyfuniad o gymorth ar-lein ac wyneb yn wyneb, ynghyd â gweithdai a chyngor unigol.

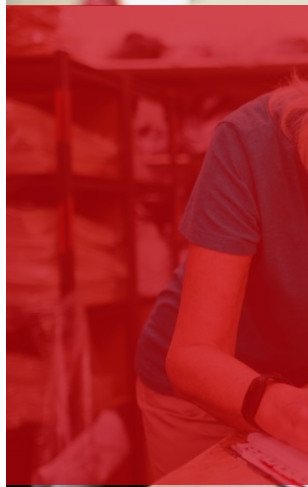
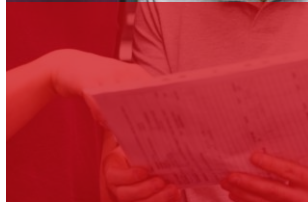

Beth?

- Cyngor busnes cyffredinol
- Cyngor ar dendro
- Cyngor ar gydraddoldeb, amrywiaeth ac adnoddau dynol
- Cymorth masnachu rhyngwladol
- Porth Sgiliau
- Mentora busnes
- Datgarboneiddio

Sut?

- Cymorth ar-lein
- Gweithdai a Gweminarau
- Cymorth 1 i 1

Datgarboneiddio Cefnogaeth

- Effeithlonrwydd ynni
- Systemau Rheoli Amgylcheddol
- Cyfrifiadau allyriadau
- Cynlluniau lleihau carbon
- Ynni adnewyddadwy
- Rheoli gwastraff
- Sgiliau Gwyrdd
- Trafnidiaeth Gynaliadwy
- Cydymffurfio â'r gyfraith
- Addewid Twf Gwyrdd

Busnes Cymru | Business Wales

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

“With the help of Business Wales, I was able to start and grow my Video Editing business. Their support has been invaluable to me.”

Brian Hedges-Webb, B C Webb Media

Busnes
Cymru
Business
Wales

Get fully funded support for starting your own business by clicking on the link above

“Business Wales has been a great mentor for our business, the speed of reply is incredible and is very important for any business and entrepreneur.”

Ammar Akhtar, Finalrentals Limited

Busnes
Cymru
Business
Wales

Get fully funded support for starting your own business by clicking on the link above

Busnes | Business
Cymru | Wales

Gareth.davies@businesswales.org

03000 6 03000

busnescymru.llyw.cymru
businesswales.gov.wales

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Unrhyw
gwestiynau?

Diolch Thank you

WalesRecycles@wrap.org.uk

CymruYnAilgylchu@wrap.org.uk

Gweithredu ar
Hinsawdd Cymru

Climate
Action Wales